

בעו"ה

שְׁתָא טוֹטָעַן

דעת

חברא מחדוקין בחוראים

וואיטציגן.

*Red Form
931*

בודאפענט

דרוק פאן עטעריך בארטאליטש
עסטערהאוינאפע נומ' 12.

3054

STADT-BIBLIOTHEK
FRANKFURT AM MAIN

בעז"ה.

קוֹל קָוָר אַ

אל אחבי היראים ישלמים ונדרבים בבל מקומות
מושבותיהם !

אליכם אישים היקרים מהזקן התורה ורבכיס בה
ובחוניה ובמשתעתשימים ועמלים בה אערוך דברתי
ואקרא את הקריאה קריאה של חבה ושלום למן בני
חוישובה דפה אשר מתחתן גניליהם ומתרחק התנודדו הנה
ליישב באוהל תורה ולהתות שכטם לסלל עיל התורה
וב"ה המה בלי עה"ר מקטנים ועד גדלים מתמידים
בלימודה ושוקדים על דרכותיה יום נוראה סימן יפה
בלימודם, אך בני הקהלה דפה מתי מעט ואין לאל
ידם להספיק אותם בכל הצרכים כי אין הקומץ משבע
את הארי ואין חבר מתמלא מחוליתו, ולבן הבהיר
חמד מדרובאים ונענים בכפן ובחותר כל מודעת זאת
לבב כי שמעתה בעי צלה תא ודעת מושבת ומתלא
האמרי איניש, "תורתנו של דיאג אינה כלום" לבן העבר
נא חן מליצתי בעבורם, לפניכם אחבי, בכוא ציר
הגראי דחברת מהזקן בחורים" לפניכם חזוק והתאמינו
ומבחכם שהדרו بعد התורה ולומדיה היו להם לאחיסמד
ולאחי עוזר בשמעון אחוי עורי הוריקי כספכם אל
 לחברא הזאת לתרמה ולסעדיה בסמיכה שיש בה ממש
הבי להם עזרת לצד ושות תשעות אדם, ובזוכות זה
באלקים תעשו חיל ותצליחו בכל מעשי ידיכם ותבורכו
מקור הברכות בזה ובבא כאות ועתירת ידיכם
אהובכם ואוהב לעבדי הד מהזקן בתורתו ובלומדרה

בכל מאמץ בחרם ובעה"ח פה ק"ק יואיתצעו יע"א, יומ' א' דר"ח ניסן — ראשון להקמת המשכן — ולשעדים המציינים בהלכה דהאי שתא תרל"ט לפ"ק.

ה"ק דוד ליב זילברשטין אב"ד דקהל היראים דפה.

אויף רוף

אן אונוערדע ערלען גלייבענסגענססען אונד ברידער!
אהינו בני ישראל היקרים!

לא אלמן ישראל! נאך שטעהת ישראל ריסטיג אונד שטהארק דא, אונגעדרפאלשט אויף דען באדרען דעם יודענטהומס, שעטט אונד אונערישיטטערליך על ארמת היהדות, אויף דען הייליגען באדרען דער טראדייצין, אין איזהרעם אונערמידליךן שטרעבען דעם הייליגען ציעלע צונעווונדעת, נאך ווערדען דיא עמודי העילם, דיא גראונד, פטיילער דער וועלט, דערען ערסטער דער עמוד התורה איזט, שעטנגעהאלטען, נאך ווירד דיא זיגענד, ווערדען דיא בחורי בני ישראל צור תורה ערצאנען אונד ווער, דען אייך אידמע אונבעמיטטעטלע בחורי חמד, יונגער דער תורה הקדושה, דעניען עס און ערטאָרליך אינטערשטייטזונג געבריכט, דיא זיך אבער דעם עסק אונד דעם שטודיאום דער תורה הקדושה הינגעבען, פאן ערלען אונד וואַהְלְתָה אַטְגִּיגְעָן גלייבענסביידערן אונטער-שטייטזט, ווירד איזהנען דיא מאָטעריעלע עקסיסטיענץ אלס גראונדבעידנונג צור ערמאָגְלִיבָנָג דער גיסטיגען פערעדעלונג אונד העראָנְבִּילְדוֹנָג געזיבערט, ווירד איזהנען, דיא צו ערהאלטען דער תורה הקדושה סיינען אנדערן פאנד אלס דען וואַהְלְתָה אַטְגִּיגְעָן קִיטְסְוִין אונד אַפְּעָרוּוּלִינְגְּקִיטְ אִיהָרֶעֶת טהְיִירָעָן מִלְדְּתָה אַטְגִּיגְעָן

ברידער בעויטצען שטוטטס דיא נאטהווענדיגע הילַּפָּע
ニיכט אין דירֶטיגען בראָזאמען. זאנדען אין הינריִ
בענדעם מאסע צי טהיל, אונד נאָך ניע וואָרדע איינע
דייעס בעציגליבע ביטטע זויטען אונזערעד ערעליזניגען
איןד מלידטה אַטיגען גלויבענסגענסטען צוֹרִיקְגָּנוּיְעָן.
נאָך ניע אָפָּפָעַלְלַיְרַטְעַ דָּם דָּרִינְגַּעַדְעַ בְּעַדְרְפְּנִים
פָּעָרְגָּעְבָּעָנָם אָן דִּיא פְּרִיאַגְּיַעֲבִיגְּקִיט אַזְוּזְעַרְעַ גְּלוּבְעָנָם.
ברידער. ניע פְּעַדְהַאַלְטַע נאָך דָּעַר הַילַּפָּעַרְקָה אָן
איידרע אָפָּפָעַרְוִילְלִינְקִיט וַיְדְּקוּנוּנְסָלָן.

טַהֲיוּרָע גְּלוּבְעָנָסְכְּרִידְעָר :

וּוְרָה האַבָּעַן הַיּוֹרָ אֵין וּוְאַיְצָעַן אַיְנָע שְׁטָאַטְלִיבָע
אונד מַוְסְטַעַדְהַאַטְטָע יְשִׁיבָה, עַס קְלָאַנְגָּע וַיָּאָיִגְעָן
לאָב, לְאָגָע הַיּוֹרָ נִיכְטָ בְּיָא דִיא בְּעַשְׁתָּאַטְיָנָגָג זְיִיטָעָנָם
אמְזָוָה הַרְבָּה הַגָּאוֹן הַגָּדוֹל דָּפָה נָיָן. דָּאָך וַיָּאָדָסְעַלְבָע
איְיך בְּעַצְיָגָעַט אַיְזָט דִיא אַנְצָאַהָל אַזְוּזְעַרְעַ גַּעַמְיִינְדָּעָ
מיְנָטְלִיְעַדְרָע צָו קְלִין אַיְנָד דָהָעָר זַיְנָד וַיָּאָנִיכְטָ אֵין
דָעַר לְאָגָע, אָונֵס דָמָס נַאֲטָהוּוֻנְדִּיגְסָטָע — דִיא פְּעַרְ
וְאַרְגָּוֹנָג דָעַר קָאַסְטָ אַונְד דָעַס קְוַאַטְיָעָרָם. צָו טְהִיל וּוּרָ
דָעַן צָו לְאַסְסָעָן, וּוְרָה זַיְנָד אַלְזָאָגְעָנְגָעָן אִים זַיְנָע
דָעַס «מַמְּדִחָק תְּבִיא לְחַמָּה», אָונֵס אָן אַזְוּזְעַרְעַ עַדְלָעָן
מַלְדָּה עַדְצִיגָעַן בְּרִידְעָר צָו וְעַנְדָעָן. דִיא שְׁילְדָעָרָגָג
אַזְוּזְעַרְעַד לְאָגָע הַאַלְטָעָן וּוְרָה פִּיד אַבְּעַרְפְּלִיסְטִינִּיגָג, נָאָבָּ
דָעַס זַיְנָד אָסָם דִיא פְּרִיסְטָנִינָג אַזְוּזְעַרְעַ עַקְסִיסְטָעָנִיגָג
אִים עַגְסָטָעָן זַיְנָע דָעַס וּוְאָרְצָעָם בְּיִטְשָׁעָן. דָעַר הַוְּנָגָעָר
קָאָנָן נִיכְטָ דִיא פְּלָאַנְצָשְׁטָאַטְטָע דָעַר תּוֹרָה זַיְנָי אַונְד
וְאָמָן אִים בּוּכִישְׁטָאַבְּלִיבָעָן זַיְנָע דָעַס וּוְאָדְטָעָס מִיטָ
דָעַר עַדְקָאַמְּפָרְוָנָג דָעַר אַלְטָאַגְּלִיבָעָן נָאָרוֹנָג צָו טָהָוָן
הָאָטָה, דָאָרְטָה קָאָנָן דָמָס גַּעַדְיָהָעָן דָעַס לִימֹוד תּוֹרָתָנוּ
הַקְּדוֹשָׁה וּוְעַנְגָּה הַאֲשֶׁרְפָּנָנָג פְּעַרְשָׁפְּרָעָבָעָן. וּוְרָה זַיְנָד
אַבְּעַדְצִיגָגָט, דָמָס אַזְוּזְרָה נַאֲטָהוּשָׁרְיוֹא נִיכְטָ אַהֲנָע עָרָ
פָּאָלָג אָן זַיָּא עַרְגָּהָעָן וּוְרָה. הַעַלְּפָעָט בְּרִידְעָה, הַעַלְּ-

*

— 4 —

שעתו: דאמיט וויר אונזערעדער פפליכט אבליעגען קאנגען
אונד זיא אויך אינען חלק אין דעם לימוד התורה
הקדושה האבען. וויר געהמען יעד קלינסטע נאבע
דאנקענד ענטגעגען, אב זיא אלס אַרדענטליבעס מיט.
גלויער אונזערעד חברא "מחזיק בחרויים" אַדער אלס
אויסער אַרדענטליבעס מיטנלייער ביטרעתען וואללאען,
ווערדען וויר אים חברא בוק מיט גראטטעס דאנק פָּעָד-
צ'יבגען. מיט אויסער אַרדענטליבער אונד פָּאַיצְיגְּלִיכְּס-
טער האַבאָטונג צ'יבגען וויר ערנבעגענטט

ה"ק שמואל יעקב וויסבערגעה גבאי דאשן.

ה"ק אברהם צבי הורטענשטיין גבאי שני.

ישראל גליק, קאנטראָלָּר.

ה'

תְּקִנּוֹת.

§. 1. דער פֿערײַין פֿיזְהַרְט דען נאמען: "חַבְרָא
מֵחַזְיקִי בְּחוֹרִים" (טַאַלְמָדִיסְטָעָן אַונְטָעָרִישְׁטָטֶן-
צּוֹנְגָּס פֿערײַין) אונד האט אויך אינען עבען זאָ לִיטְעָן
דען וועגעל צו האבען.

צּוֹעֵק אַונְד בְּעִשְׁתִּימְמוֹנָה דָּעַר חַבְרָא.

§. 2. דיא חברא האט דען צּוֹעֵק — וויא אָבען אַנְ-
געַפְּהַרְט — דאס שטודיאום דער תורה הקדושה צו
פֿאַרְדָּעָן. דען לערנבעניעַרְגָּעָן אַרְמָעָן בְּחוֹדִים הַיעָצָזָן
גַּעֲלָעָנְהִית צו ביַעֲטָעָן, אַיהֲנָעָן מיט פֿעַדוֹזָרְגָּנָן דָּעַר
קָאַסְט אַונְד דעם קוֹוָאַרטִיעָרָם בִּיצְוַעַתְּהָעָן.

מִיטְמָעֵל אַונְד אַיְינְקָאַמְמָעָן דָּעַר חַבְרָא.

§. 3. דיא חברא ווירד ערַהַאלְטָעָן דָּוָךְ בעשְׁתִּימְמָטָע,
מְאַנְאָטְלִיךְ אַדְעָר פֿיעַטְעַלְיָאַהְדְּלִיךְ צו עַנְטְּרִיבָט גַּנְדָּע

בישתייה, אונד דורך איסער אַרדענטלייבע שפעדען
(נדבות).

- §. 4. אלס מיטגלויד וויזד אין יעדער אַהנע אין.
אַינטערדשיעד דעם געלשלעכטעם אויגגענאממען.
- §. 5. דיא ליטונג דער פֿערדיינס אָנְגָּלְעָנְדָּהִיטען
וירד דורך דען פֿאנְדְרָעְנְדָּען נבאים בעזארט.
- §. 6. זאמטאליבע אַינְגָּהָמָּען אונד אויסנאבען מיט.
סען געה אַרט פֿערבוּבָּט זין אונד האט אין יעדעם מיט
גלייד דאס רעכט, בייא זיינעם היינזין נאך געפָּאל.
ליגקייט אין דיא ביבער אַינְגְּבָּלִיק צו טהן.
- §. 7. אין יעדעם מיטגלויד דער "הברא מהזקי
בחוריס", וווען עם אויך ווועיג בישתייערט (יעראָד
ניכט ווועיגער אלס 10 צ'יל מאָנָאָטְלִיך) ערחהָלֶט זיינע
נאמען אַיס הוייפְּטְבּוּבָּע אַינְגָּעָטְרָאָגָּען, דער ניע גע-
שטריבען וווערדען דארף.

בעזאנדרע רעכטע דער מיטגלוידער.

- §. 8. אַיס עַדְקָרָאַנְגָּנוּסָהָלָלָע אַיְינָעַם פֿערדיינס
מיטגלוידעם זאללען אויך פֿערלאָנָגָען דעטסעלבען אַרעד
דעפסען פֿאָמְילִיע, דורך פֿעראנְלָאָסְטוֹןָן דער גבאים
דאָס אַיבְּלִיבָּע תְּהִלִּים אונד געבעטע אַיס בית המדרש
רבוחים פֿערדייכטטע וווערדען.
- §. 9. אַיס שטעדבעָהָלָלָע אַיְינָעַם פֿערדיינס מיט.
גליידעם (ויאָס נאָטָט אין זיינער אללְגָּנָאָדָע פֿערהייטען
מאָגָע) ווירד שלושים זיאָ אויך אַס יַהְדִּיכְיִיטָס-טָאגָע
פּוֹר זין נשמה אַיס בית המדרש משניות געלענדט
אונד קדיש דרבנן געוֹגָט, אונד דער נאָמע דעם פֿער-
שטָאָרְבָּעָנָען ווירד אויך דיא יַהְדִּיכְיִיטָס-טָאָפָּעַל בְּבֵית
המדרשה לזרון געשְׂרִיעָבָען.
- §. 10. ווינישט אין פֿערדיינס-מיטגלויה, אַדער נאָך
דעפסען אַבלְעָבָען דעפסען פֿדוּאָ אַדער קִינְדָּעָר אַדער

— 6 —

וְאַנְסְטִיגָע פֵּעַרְוֹ אַנְדְּטָע, דָּאַס אַבְּגָע פֵּונְקְצִיאָנָען דָּוָךְ
דָּאַס גָּאנְצָע שְׁטֻעְרְבָּעְיָהָהָה הַיְּנְדוֹרָךְ אַיְּסְגּוּעָאַיְּטָה וְעָרָה
דָּעָן, זָא זִינְדָּה דָּעָה חֶבְּרָא מְבָ"ח 10 נְלְדָעָן צָה
עַנְתְּרִיבְּטָעָן.

§. 11. וְעוּנָן יַעֲמַדְדָּעָר "חֶבְּרָא מְחוּקָה בְּחוּרִים"
איַין קַאְפְּשָׁאַל אַלְמָ "קְרָן קִימָת" הַיְּנְטוּרְלָאָסְטָה, וַיְּרָדָ
פֵּרָד אַיְּהָם וְאַחֲרָעָנָד דָּעָר גָּאנְצָעָן וְיַמְּאַנְאָטָע מִישְׁנָהָת
גַּעַלְעָרָנָט וּקְדִישָׁ דְּרָבָּנָן גַּעֲוָאָתָן אַוְנָד אַסְמָאָה
שָׁאָגָע בְּבֵית הַמְּדָרָשָׁ איַין נְשָׁמָה-לִיבָּט אַנְגָּעָצִינְדָּעָט,
אַוְנָד דָּאַס הַיְּנְטוּרְלָאָסְסָעָן וַיְּרָדָ אַס הַיְּפְּטָבָּבָע
פְּדָאָטָאָקָאַלְלִירָט.

§. 12. דָּעָר שְׁטֻעְרְבָּעְפָּאַל אַיְּגָעָם מִיטְּנָלִיעָדָעָם חַ"ז.
מוֹסָוּ זָאַפְּאָרָט פָּאָן וְעוּנָן אַנְגָּעָה-אַרְגָּעָן בֵּים חֶבְּרָא.
גַּבָּאִי אַנְגָּעָמְפָּלְדָּעָט וּוְעָדָעָן, מִיטְּאַנְאָבָּעָדָעָם שְׁטֻעְרְבָּעָ
שָׁאָגָעָם אַוְנָד דָּעָם נְאָמָעָם וְעוּנָן פְּאָטָעָדָם, וּוּלְבָעָר
וְעוּנָן יַאֲחָרְצִיָּה אַוְנָד גַּעַבָּעָט נָאָךְ דָּעָם לְעָדָעָן נָאָטָה
וּוְעָנְדִּגְגָּא אַיְּטָה.

§. 13. איַין נְבָט-מִיטְּנָלִיעָד קָאָן אַז דָּעָן עַדְסָטָעָן
30 טָאָגָעָן דָּאַס נְדָר נְשָׁמָה אַנְצִינְדָּעָן, לְעָדָעָן אַוְנָד קְדִישָׁ
זָאָגָעָן, פְּעָרָנְגָּעָר דָּאַס נְדָר נְשָׁמָה אַנְצִינְדָּעָן אַוְנָד לְעָדָעָן
אַנְטָעָר 10 אוּשָׁאָיָן אַנְדָּעָרְפָּאַלְגָּעָנְדָעָן שְׁטֻעְרְבָּעָיָהָדָעָן
(יַאֲחָרְצִיָּה) גַּעַגְגָּעָן עַרְלָאָגָן פָּאָן 20 גַּוְדָּעָן, דָּאַס לְעָדָעָן
אַוְנָד קְדִישָׁ-זָאָגָעָן דָּוָךְ דָּאַס גָּאנְצָע שְׁטֻעְרְבָּעָיָהָדָעָן
גַּעַגְגָּעָן עַרְלָאָגָן פָּאָן פְּעָרָנְגָּעָן 10 נְלְדָעָן אַוְנָד אַבָּעָן גַּעַגְגָּעָן
גַּעַגְגָּעָן פֵּונְקְצִיאָנָעָן אַוְנָד עַוְיָגָע צִיטָעָן גַּעַגְגָּעָן עַרְלָאָגָן
פָּאָן וְיִיטָּעָן 30 גַּוְדָּעָן פְּעָרְדִּיבָּטָעָן לְאַסְבָּעָן.

§. 14. וְעוּנָן יַעֲמַדְדָּעָר אַוְסְטְּרָעְטָעָט אַיְּסָ אַוְרוֹזָאָבָּעָ
דָּעָר וְיִרְקְלִיבָּעָן פְּעָרְאָרְמוֹנָה, וְאַהֲדָרָן אַיְּהָם אַוְנְמָאָגְּלָךְ
אַיְּטָה, וּלְבָסְטָה דִּיאָ קְלִינְסָטָע אַוְנְטָעְרְשְׁטִיכְזִינָה פָּאָן
10 צָל צָוְ לִיסְטָעָן, אַדְעָר עַד וְזָה אַז אַיְּגָעָם אַדְטָע

געצאנען האט, זא דיא אינקאסטערעד דער הברא. געלדער ניכט הינקאממען, האט אבער שאין פאל. לעם יאהר דיא בייטראגע געהאריג געליסטעט, זא געניעסט ער אביגע רעכטער, איזט אבער פועלפֿליכּ טעם, זא באלא אלט מאגלאיך דיא געבייהדען וויטער צו לייסטען. ווער אבער אהנע אבען ערויאהנטער אור. זאבע אויסטרערעטער, דער פערלערט מיט זייןעם אויסטריטטען אללו רעכטער, בזע ער ניכט ניערדינעם אלט מיטנלייד אינטערעטער.

§. 15. דיא אויסצאהלונן דער מאנאטליבען אונד פיערטעליאחריגען אונטערשטייטזונגס-געלדער האט נוּג בעגן איבערנאבו אינגער קויטונג צו געשעהן אונד צוואר מום דיא קויטונג פאן דען גבאים דער הברא אונטערשידייעבן זיין אונד מיט אינעם אים §. 1. ער. וואהנטעם זיינעל געזעטלט זיין.

§. 16. דיא אדרמן בחורין, וועלכע קודם פסה אונד ראש השה חור על הפתחים זיין וואלאען. דירפֿען דיעס אהנע ערלויבנים של רבנו הנאן נ"י ניכט טהון, אונד דאן אונטער גאר קיינעם פארווננד פאן אינעם "חברא מהזקי בחורין". מיטנלייד אינע נדבה אנ. געהמען.

§. 17. דיא צאהלונן, פיערטעליאחריגע אונד מאַנאטליבע ביישטייערונג, וועלכע יעדעם מיטנלייד אויסט-פֿאלנט, ווירד יעדעם איןן בלאטט אים בוכע זעגעבען, אין זעלכען זיינע צאהלונג זיך בעפֿינדעט. איך וווען ער מיט אינעם מאנאטה מיט דער צאהלונג ריק-שטאנציג בליבט, ווירד איך דארט אויפֿנאטידט, דאמיט דער ריקשאנד דאם אנדער מאנאטה געהאריג איני-געהאלט ווערדע.

§. 18. אין יעדעם מיטנלייד ערהאלט דיא אביגען

- 8 -

תקנות אוניברסיטאות אוניברסיטאות נאכחדער ניא איזן
טרעטונג אוניברסיטאטער ערחהאלטען יעדער איזן
עקסעטפלאר.

בעה"ח פה וויאטצען

שמעואל יעקוב ווייסברגנער

גפאָ ראיישון "דָּחֶבְּרָא מַחְקִיקִית בְּחוֹרוֹם" דָּפָה

שנת

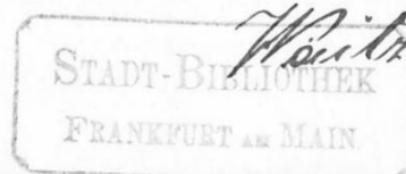
שמֵה וּבָלֵן בָּזָהָר וּשְׁבָר בָּאַהֲלָךְ

לפ"ק

וְאַמְּנוּת

Oberrabbiner
D. L. Silberstein

128/18

